

13 grudnia - pamięć o stanie wojennym i internowanych w Iławie

data aktualizacji: 2025.12.15

13 grudnia 1981 roku władze komunistyczne wprowadziły w Polsce stan wojenny, na wiele miesięcy zawieszając podstawowe prawa obywatelskie i brutalnie tłumiąc społeczne dążenia do wolności. W Iławie, podobnie jak w wielu innych miejscach w kraju, wydarzenia te pozostawiły trwały ślad w lokalnej historii, związany m.in. z funkcjonowaniem zakładu karnego jako miejsca internowania działaczy opozycji.

Stan wojenny - dramatyczny moment w powojennej historii Polski

Wprowadzenie stanu wojennego było próbą zdławienia niezależnego ruchu „Solidarność” oraz masowego sprzeciwu wobec władzy komunistycznej. Decyzja ta oznaczała militarne podporządkowanie życia publicznego, ograniczenie swobód obywatelskich, cenzurę informacji oraz falę internowań prowadzonych bez wyroków sądowych. Tysiące osób zostało pozbawionych wolności, wielu straciło pracę i możliwość normalnego funkcjonowania, a codzienność Polaków została zdominowana przez strach i niepewność.

Zakład Karny w Iławie w realiach stanu wojennego

Istotnym, choć trudnym elementem lokalnej pamięci jest rola Zakładu Karnego w Iławie w okresie stanu wojennego. To właśnie tutaj osadzano osoby internowane – działaczy opozycji demokratycznej

oraz ludzi uznanych przez władze za zagrożenie dla systemu. Pobyt w ławskiej jednostce wiązał się z izolacją, presją psychiczną i brakiem informacji o dalszym losie, ale dla wielu internowanych był również próbą zachowania godności, solidarności i wewnętrznej siły w skrajnie trudnych warunkach.

Symboliczne upamiętnienie w Iławie

W sobotę, 13 grudnia, w Iławie odbyło się symboliczne złożenie kwiatów przed tablicą pamiątkową, upamiętniającą ofiary stanu wojennego oraz osoby internowane. Gest ten był wyrazem pamięci o tych, którzy ponieśli konsekwencje sprzeciwu wobec władzy oraz o rodzinach dotkniętych represjami.

W uroczystości udział wzięli:

- Andrzej Buk – Przewodniczący Rady Powiatu Iławskiego,
- Ryszard Kabat – członek Zarządu Powiatu Iławskiego,
- Andrzej Brach – Zastępca Wójta Gminy Iława,
- Roman Groszkowski – dyrektor Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Iławie.

Pamięć jako zobowiązanie

Rocznica 13 grudnia pozostaje ważnym przypomnieniem, jak krucha bywa wolność i jak wysoką cenę płacili ci, którzy mieli odwagę się jej domagać. To także element lokalnej tożsamości Powiatu Iławskiego – historii, której nie wolno przemilczać ani upraszczać. Pielęgnowanie pamięci o stanie wojennym i internowanych jest formą odpowiedzialności wobec przeszłych i przyszłych pokoleń oraz wyrazem szacunku dla prawdy historycznej.

Źródło: www.powiat-ilawski.pl.

Publikacja Starostwa Powiatowego w Iławie.

Źródło: <https://www.infoilawa.pl/aktualnosci/item/80345-13-grudnia-pamiec-o-stanie-wojennym-i-internowanych-w-ilawie>